

OGLAŠAJTE V
NAJBOLJŠEM
SLOVENSKEM
ČASOPISU
★
Izvršujemo vsakovrstne
tiskovine

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

NEODVIŠEN DNEVNIK ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI

ADVERTISE IN
THE BEST
SLOVENE NEWSPAPER
★
Commercial Printing of
All Kinds

VOL. XXXIII.—LETO XXXIII.

CLEVELAND, OHIO, TUESDAY (TOREK), DECEMBER 12, 1950

ŠTEVILKA (NUMBER) 240

Domače vesti

Iz bolnišnice

Iz St. Vincent Charity bolnišnice, kjer je srečno prestala operacijo, se je vrnila domov Mrs. Anna Hunyadi, 962 E. 76 St., ki se še vedna nahaja pod zdravniško oskrbo. Mrs. Hunyadi je hči poznane družine Mr. in Mrs. Vinko Ujčić, 1060 E. 72 St. Zahvaljuje se vsem prijateljicam in znancom za obiske, cvetlice, darila in voščilne kartice, ki jih je prejela. Prijateljice jo sedaj lahko obiščejo na domu, mi ji pa želimo skorajšnjo okrevanje!

Letna seja "Jadrana"

Letna seja pevskega zbora "Jadrana" se vrši v sredo zvečer v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd. Pričetek ob 7.30 uri. Na dnevnem redu so volitve uradnikov za prihodnje leto in druge važne zadeve. Zato se prosi članstvo, da se udeleži v polnem številu.

V soboto zvečer 16. decembra se vrši zabava za članstvo zbora "Jadrana," njih družine in prijatelje ter sodelavce, ki pomagajo pri raznih prireditvah. Na zabavi bo izmenjava božičnih daril v vrednosti \$1 in prosil se vsakega, ki se udeleži, da prinese majhno darilce.

Ženska umrla v požaru

V nedeljo zgodaj zjutraj je v hiši na 1709 W. 31 St. nastal požar, v katerem je izgubila življenje Mrs. Bessie Lee Wimberley, stara 45 let. Mož pokojne je pravočasno skočil iz goreče hiše in si s tem rešil življenje. Ostale stanovnice so rešili ognjegašci. Kako je požar nastal, ni znano.

Novi uradniki

Na letni seji društva Združeni bratje, št. 26 SNPJ so bili izvoljeni sledeči uradniki za leto 1951: Joseph Godec, predsednik; John Krebel, podpredsednik; Peter Šter, tajnik; John Bohinc, zapisnikar; nadzorniki: John Kikol, John Poznik in Mike Jakim.

Sodnik Powell umrl

V bolnišnici Cleveland Clinic je umrl danes zgodaj zjutraj okrajni sodnik Homer G. Powell, star 81 let, ki je služil kot sodnik na okrajnem sodišču od leta 1914.

Prevzeli gostilno

Rudy Gulic, Frank in Julia Mrzlikar so prevzeli gostilno Max's Cafe na 10200 St. Clair Ave., kjer bodo svojim prijateljem in gostom postregli z najboljšo pijačo in okusnim prigrizkom. Priporočajo se v naklonjenost.

Nove uradnice

Na letni seji dr. Svoboda št. 748 SNPJ so bile izvoljene sledeče uradnice za leto 1951: Predsednica Antonia Tomle, 14823 Sylvia Ave., tajnica Josephine P. Terbižan, 14707 Hale Ave., LI 1-1464 in zapisnikarica Josephine Zajc, 16213 Waterloo Rd. Seje se vrše vsak drugi petek v mesecu v Citalnični Slov. del. doma na Waterloo Rd.

Površni tat

Ki ima krojač Angelo Ferrante, ki ima svojo delavnico na 29011 Euclid Ave., razvažal oblačila, katere so naročili odjemalci, je pustil avto na Superior Ave. in E. 23 St. Ko se je vrnil, je odkril, da je v avto vdrl neki tat, ki pa je v naglici odnesel osem suknjic, pozabil pa je na hlače.

Jajca se pocenijo

Zastopnik zveznega poljedelskega urada v Clevelandu je večeraj izrazil mnenje, da se bodo cene jajcem v teku prihodnjih dni nekoliko znižale.

Truman se odločil za oklic nujnostnega stanja

Izdelati se imajo samo še podrobnosti na konferenci s predstavniki obeh strank

WASHINGTON, 11. dec.—Predsednik Truman se je danes odločil za proglasitev stanja nujnosti. V ta namen je bila v Beli hiši sklicana konferenca, na kateri bodo navzoči vodilni vladni svetovalci in zastopniki obeh strank.

(Radio je danes zjutraj poročal, da bo nujnostno stanje oklicano v teku prihodnjih 48 ur).

Iz Bele hiše se poroča, da imajo biti izdelani samo še detajli proglasa.

Senator Taft poklican na konferenco

Predsednik je pozval senatorja Tafta, da se udeleži konference v Beli hiši. To je prvič, da je bil republikanski senator iz države Ohio povabljen na katero izmed konferenc tekmo zadnjih kritičnih dni. Njegovo povabilo se tolmači kot izraz predsednikove želje, da se v krizi ustvari program, ki bo v kongresu deležen podpore tudi s strani republikancev.

Kakor se je zvedelo, utegne imeti predsednik Truman v teku prihodnjih par dni radio govor, v katerem bo poročal ljudstvu o dogodkih in odločitvah, ki jih mora napraviti vlada z ozirom na mednarodno krizo, katere je

nastala vsled položaja na Koreji.

Podaljšanje rentne kontrole za 90 dni

Dočim je administracija do sedaj zavzemala stališče, da kontrola cen in mezd ni potrebna, pa bo brez dvoma taka kontrola del programa, ki bo izvršen v zvezi s proglasom nujnostnega stanja.

Prošli teden je vlada pozvala General Motors Co. in Ford Motor Co., da prekliče zvišanje cen, toda obe korporaciji sta poziv odklonili. Povsem jasno je torej, da je pristojna kontrola, o kateri se je upalo, da prepreči dviganje cen, postala nemogoča, oziroma se nanjo ni zanašati.

Danes je bila v Belo hišo poslana predloga, s katero je kongres za 90 dni podaljšal rentno kontrolo. Truman je želel, da bi se zakon obnovil za daljši čas, ampak se bo zadovoljil s kompromisom in predlogo podpisal.

Lep koncert Mlad. pevskega zbora

V nedeljo popoldne je bil podan koncert Mladinskega pevskega zbora v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd. Udeležba je bila dovoljna, toda če se pomisli, da je to edini mladinski pevski zbor v Clevelandu, bi morala biti dvorana premajhna za posetnike.

Vspored nedeljskega koncerta je bil prav dobro izbran. Bila je to ena najlepših prireditev Mladinskega zbora. Zbor je otvoril program s "Živeli," "Slovo od lastovke" in "Potrkan ples," zatem sta pa John Grabnar in Richard Tomšič dobro zapela narodni popevki "Odkar odšel sem" in "Zdravica," mala Carol Ann Silc je podala umetni ples, potem pa je Cecilia Valenčič, ki obeta biti dobra pevka, zapela "Kje prijazne ste višave" in "Dober večer, ljubo dekle," naka je zbor zaključil prvi del programa s pesmami "Best Things in Life are Free," "Čukova ženitev," "Večerna" in "Uspavanka."

Drugi del programa je otvoril orkester Mladinskega zbora, katerega tvorijo Richard in Stanley Tomšič, John Pavli in Eleanor Pavli, ki so tako dobro in živahno zaigrali na svoje instrumente, da so morali nekaj komadov ponoviti. Prav lepo ste Jeanette Barton in Cecilia Valenčič v duetu zapele "Whispering Hope," "Rasti rožmarin" in "Moj fantič." V lepi slovensčini je Jeanette povedala, da boste zapele "Rasti rožmarin" v spomin njenemu staremu očetu Jakob Krašovcu, ki je pred nedavnim umrl. Carol Ann Silc in Diane Krivec ste podale umetni ples, naka je sekstet zapele "Slovo," "Se davno mrači" in "Drežniška." Sekstet tvorijo Carol Kožel, Jeanette Barton, Rosemary Zgone, Richard Tomšič, Carol Kovač in Jean Fatur. Kot zadnja točka na vspeh je

zbor zapele "Slepec," "Rože je na vrtu pela" in "Venček narodnih," ki so ga zelo dobro zapeli in je navzoče tako navdušilo, da so malim pevcem burno aplavdirali.

Vsa čast in priznanje gre zborovi učiteljici Miss Florence Unetič, ki jo imajo mali pevci in pevke zelo radi, za tako lepo izvajanje programov. Pevci so dobro disciplinirani in poslušni. Miss Eleanor Pavli jih je spremljala na klavirju.

Ta koncert je zopet pokazal, kaj se da napraviti z našimi malčki, če je volja in vztrajnost, tako od strani staršev, otrok in vodstva zbora. Ne bi bilo prav, da bi moral še ta zbor prenehati, zgolj radi tega, ker ni dovolj zanimanja od strani staršev, da bi posečali seje in pomagali ga vzdrževati s svojim sodelovanjem pri prireditvah. Sedanjim odbor povečini tvorijo zavedni možje in žene, katerih otroci so bili pri zboru od začetka, in so sedaj že odrasli ter imajo sami svoje otroke. Največje veselje za ta odbor bi bilo, če bi se začeli očetje in matere iz druge generacije zanimati za vodstvo zbora, da bi se ga ohranilo, kolikor časa bodo naša društva živela.

Se nekaž—ali ne bi bilo umestno, da bi se naši pevski zbori navdušili za ta Mladinski zbor? Naše mnenje je, da bi bilo priporočljivo, da bi se ti odrasli zbori udeležili koncertov Mladinskega zbora in s svojo navzočnostjo in sodelovanjem vili malčkom večje navdušenje za slovensko petje, sebi bi pa na ta način tudi pridobili bodoče članke, ki bodo, ko odrastejo, jačali te zборе, ki že sedaj hirajo, ker nimajo dovolj pevcev.

V "Enakopravnosti" dobite vedno sveže dnevne novice o dogodkih po svetu in doma!

KOMUNISTOM NI TREBA ODGOVARJATI NA VPRAŠANJA

WASHINGTON, 11. dec.—Najvišje sodišče je danes odločilo, da ima priča, ki je vprašan o svojih zvezah s komunisti, pravico molčati, iz razloga, ker bi se z odgovorom utegnili izpostaviti kriminalni prosekuciji.

Odločitev vrhovnega sodišča, katero je spisal sodnik Hugo L. Black, je soglasna. Tom C. Clark, ki je bil pred prihodom na vrhovno sodišče, justični tajnik Zedinjenih držav, pri odločitvi ni sodeloval.

Odločitev, ki se nanaša na priče pred velikimi potratimi in kongresnimi odbori, bazira na ustavnem načelu, da se ne more nikogar prisiliti, da bi pričal proti sebi in s tem izpostavil možni kriminalni prosekuciji.

Silen val korejskih vojnih beguncev

SEOUL, Koreja, 11. dec.—Prebivalci Koreje bežijo kot oblaki kobilic pred kitajsko komunistično vojsko proti linijam Združenih narodov. V teku je morda največja masna migracija civilistov te nesrečne, od vojne razdejane dežele, odkar se je prošlega junija začel usodni konflikt.

Tisoči bežijo iz ozemlja, ki so ga zasedle kitajske komunistične čete. Drugi tisoči vro iz vasi med komunističnimi in zavezniškimi linijami. Ta spontana reakcija mož, žena in otrok, ki brezupno iščejo varnosti, je zajela prebivalstvo do Seoula in dalje proti jugu.

Zrakoplovski piloti poročajo, da so na cesti, vodeči iz Caerjonga proti Haeju videli ogromen val bežečega človeštva, s katerim se pomika proti jugu od 300.000 do 500.000 mož, žena in otrok.

Ameriška novinarja napadena v Singaporu

SINGAPORE, 12. dec.—Resno je bil danes pretepen tekmo velikega izgreda, ki so ga v priporočili muslimani, ameriški novinar Larry Allen, ki je leta 1942 dobil Pulitzerjevo nagrado za vojna poročila v Sredozemlju.

Izgredi, kateri so se vršili večeraj skozi ves dan, so izbruhnili, ko je sodišče odločilo, da se neko mladenko, ki je bila vzgojena v muslimanski veri, vrne njeni katoliški materi. V mesto se je vrnil mir šele danes zgodaj zjutraj.

Allen se je zadnjič videlo, ko je bežal po eni izmed glavnih ulic pred izgredniki, potem ko je druhal ustavila avto, v katerem se je nahajal skupno z lokalnim šefom "Associated Pressa" Tomom Mastersonom.

Izgredniki so zažgali avto in grozili vreči Mastersona živega v ogenj, ko ga je rešil neki Indijec in ga odpeljal s pozorišča v taksiju. Masterson ima zlomljeno nogo in se nahaja v bolnišnici.

V bolnišnici se nahaja tudi Allen, ki je bil komaj sposoben povedati, da si je rešil življenje, ko so mu v neki kitajski hiši nudili zavetišče. Pri prihodu v bolnišnico je bil pri zavesti, ampak obseg njegovih poškod še ni bil ugotovljen.

25,000 Amerikancev dospelo na varno po težkem umiku iz pasti

IZGUBE MARINOV ZNAŠAJO 30 Odstotkov, NISO PA ŠE ZNANE IZGUBE PEHOTE

TOKIO, torek, 12. decembra—Včeraj pozno zvečer je 25.000 mož broječa sila ameriških marinov in armadnih oddelkov pehote dospela na varno v notranjosti linij 10. armadnega zbora Zedinjenih držav v severnovzhodni Koreji. V umiku, ki je bil na celi črti spremljan z borbo, so marini izgubili v mrtvih in ranjenih 30 odstotkov svojega moštva.

Neki marinski zastopnik v Washingtonu ceni, da marinske izgube štejejo morda manj kot 6.500 mož, ki jih je marinski zbor izgubil med drugo svetovno vojno v borbi na Pleliu in več kot 3.300 mož, ki jih je utrpel v bitki pri Tarawi.

Ena najbolj junaških operacij v vojaški zgodovini

Odstotek izgub, katere je na umiku v severnovzhodni Koreji izgubila armadna pehota, ni ocenjen in enako tudi ni ocenjen odstotek mrtvih med marini.

Major general E. M. Almond, poveljnik 10. armadnega zbora, je 60-miljski umik v mrazu, v katerem je živo srebro padlo pod nož, iz Judana do planote na korejski obali, skozi gorato pokrajino, označil za eno najbolj junaških vojaških operacij v zgodovini.

Amerikanci so se morali na celi poti skoro neprenehoma boriti in odbijati napade sovražnika, ki jih je daleč nadkriljeval po svoji udarni sili in nikdar prenehal z naskoki, ne glede na izgube.

Kitajci so v borbi izgubili 15.000 mož

Amerikanci so se borili skoro ob slehernem koraku svojega dvanaest dni trajajočega umika in zadali sovražniku težke izgube. Računa se, da so Kitajci v svojem desperatnem prizadevanju, da ameriškim silam zadržijo pot v svobodo, izgubili 15.000 mož.

Dočim ni na razpolago številki, ki bi pokazale razmerje med ubitimi in ranjenimi Amerikanci pa se računa, da so izgube v ranjenih mnogo višje od mrtvih. Casnikar Jack Macbeth, ki je spremljal marine na celi krvavi poti njihovega epičnega umika, poroča, da je bilo z leteli odnešenih iz borbe 4.000 ranjenecv dva dni predno se je začel strahotni pohod v svobodo.

KITAJSKA DELEGACIJA OBISKALA KINO

NEW YORK.—Kitajska komunistična delegacija je v soboto večer želela obiskati kino gledališče, ampak ko so člani delegacije dospeli pred Radio City Musical Hall, so odločili, da ne želijo stati v vrsti. Ko je bil manager pozvan k blagajni, je pojasnil, da so vsi sedeži zasedeni.

Gen. Wu in njegovi kolegi so nato imeli kratko posvetovanje, potem pa so zavzeli svoja mesta na koncu vrste. Končno so dobili vstopnice in zanje tudi plačali.

To je bil prvi slučaj, da je kak diplomat, ki je tukaj na obisku, moral plačati vstopnino.

Pogreb

Pogreb pokojnega Jerneja Brice se vrši danes popoldne ob dveh iz pogrebnega zavoda A. Grdina in sinovi, 17010 Lake Shore Blvd.

Dewey priporoča, da se preneha kritika administracije

NEW YORK, N. Y.—Governer Thomas E. Dewey je podal formalno izjavo, v kateri je pozval republikance, da z ozirom na stanje nujnosti, v katerem se nahajajo Zedinjene države in njih zaveznice, bi morala vsa nadaljna kritika administracije prenehati.

Governer je svoje priporočilo za "politični moratorij" podal v zvezi z naročili, katere je objavil za protekajoč civilnega prebivalstva v slučaju vojne.

Rekel je:

"Prestit naše dežele je padel na nizko točko. Drugi svobodni narodi so očividno prvič v teku zadnjih let neprimerni slediti našemu vodstvu.

"Že skozi zadnjih pet let sem ponovno poudaril, da se svobodni narodi nahajajo v veliki nevarnosti. Bil sem eden najostrejših kritikov administracijske politike na Daljnem vzhodu, toda sedaj ni čas za nadaljnjo kritiko.

"Predsednik in naša vlada se nahajajo sredi najtežjih konferenc. Odločitve morejo biti napravljene po mirnem premisleku in biti morajo pravilne, ker usoda sveta odvisi od dveh stvari: "Skepi, ki bodo storjeni in spretnost in brzina, s katero bomo zakasnelo mobilizirali našo moč in našli, kdo so naši prijatelji na svetu.

"Nahajamo se v stanju narodne nujnosti. Krizo bomo preživeli, ako mobiliziramo potencialno moč Amerike in ustvarimo enotno fronto doma in z zadostnim številom ostalih svobodnih narodov."

Ivan Levar umrl v domovini

Poznani Mr. Janko N. Rogelj je prejel včeraj sporočilo od prijatelja v Ljubljani, da je tam v začetku decembra umrl Ivan Levar, znani operni pevec in član Narodnega gledališča. Star je bil 63 let. Rojen je bil na Rakeku na Notranjskem; pozneje se je družina Levar preselila v Grahovo pri Cerknici, rojstvo vas očeta Matija Levar-ja, ki je umrl letos v januarju v visoki starosti. V zadnji svetovni vojni je bil Ivan iterniran v zloglasnem taborišču Dachau-u v Nemčiji, kjer je mnogo pretrpel, kar je bila posledica trajna bolezen, kateri je končno tudi podlegel. V stari domovini zapušča sestre: Francko v Grahovem pri Cerknici; Amalijo in Terezijo ter brata Alojzija v Ljubljani; brata Antona nekje v Franciji; v Ameriki pa sestro Mary Šega nekje na farmah v državi New York; brata Matija na Elyu, Minn., in brata Franka v Clevelandu, Ohio.

V nedeljo, 17. dec.
OB 4. URI POPOLDNE
se bo kazalo
SLIKE IZ JUGOSLAVIJE
S PETJEM
pod pokroviteljstvom
SANSa
v SLOV. NAR. DOMU
na St. Clair Ave.

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
8231 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND 3, OHIO
Henderson 1-5311 — HEnderson 1-5312
Issued Every Dry Except Saturdays, Sundays and Holidays

SUBSCRIPTION RATES—(CENE NAROČNINI)
By Carrier and Mail in Cleveland and Out of Town:
(Po raznašalcu in po pošti v Clevelandu in izven mesta):
For One Year—(Za eno leto) \$8.50
For Six Months—(Za šest mesecev) 5.00
For Three Months—(Za tri mesece) 3.00

For Canada, Europe and Other Foreign Countries:
(Za Kanado, Evropo in druge inozemske države):
For One Year—(Za eno leto) \$10.00
For Six Months—(Za šest mesecev) 6.00
For Three Months—(Za tri mesece) 3.50
Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3, 1879.

104

V DNEVIH SVETOVNE KRIZE

Združeni narodi so na iniciativo Zedinjenih držav nastopili proti agresiji na Koreji na temelju načela, ki mora prej ali prej postati temelj sožitja med narodi sveta. O tem je treba biti popolnoma na jasnem. Načelo je bilo pravo. Bodoči mir sveta ni vreden počenega groša, dokler ne bo mednarodno občestvo posedalo ne le voljo, temveč tudi moč, s katero bo mogoče ustaviti agresijo kjerkoli na svetu.

Kakor so pokazal tragični dogodki zadnjih dni, metoda sama na sebi ni dovolj, ako ni sredstev in moči, da so načelo uveljavi in vsili. Pokazalo se je, da Zedinjene države, močne kakor so, same ne posedajo dovolj moči, da bi uveljavile diktat mednarodne vesti. Napram temu se je treba sprijazniti s krutim dejstvom, da je sovjetska diplomacija postavila Zedinjene države baš tja, kamor jih je hotela postaviti—na rob svetovne vojne, ki bi se v danih okoliščinah mogla končati edino s triumfom Kremlja, pod pogojem seveda, da bi se v svetu po vojni, v kateri bi padle atomske bombe, sploh kdo mogel smatrati za zmagovalca.

Iz tega sledi, da kar je danes Ameriki in svetu izven zone sovjetskega vpliva najbolj potrebno, je to, da ohrani mirno kri in da se pod pritiskom krize, katero je povzročil poraz sil Združenih narodov na Koreji, ne zaplete globlje v položaj, iz katerega bi ne bilo izhoda. S tega vidika je bil obisk britanskega premierja Attlee-ja v Washingtonu nepreračunljive važnosti.

Attlee je prišel v Washington, ker so se naši prijatelji in zavezniki bali, in to ne brez vzroka, da bodo Zedinjene države v paniki iz ponovne korejske borbe skočile naravnost v ogenj vojne na Daljnem vzhodu. Ako bi se to zgodilo, bi vlade, ki bi se čutile obvezane, da nam sledijo, ne imele na svoji strani ljudstva svojih dežel. Edini goreč zaveznik Amerike v taki vojni bi bil totalno diskreditirani Čiangkajšek.

Ena najbolj poembnih posledic Attlee-ovega obiska je realizacija dejstva, da tu ne gre za spor med Trumanovo administracijo in njenimi nasprotniki, temveč da je na kocki mir sveta in morda sam obstoj Zedinjenih držav—realizacija, da Zedinjene države ne morejo igrati nobene vloge na svetovni pozornosti, ako bosta predsednik Truman in državni tajnik Acheson še nadalje tarča napadov in natolcevanj, ki imajo svoj izvor v notranjih političnih trenjih. V tej zvezi je skrajno značilen poziv guvernerja Deweyja za "politični moratorij" v resni situaciji, v kateri se nahajajo Zedinjene države. Opaziti je tudi razveseljivo dejstvo, da so časopisi, ki so še pred kratkim dan na dan zahtevali, da mora Acheson iti, nenadoma spremenili svoj ton in začeli gledati na položaj takšen kakor je, in da v trenutnem streznjenju priznavajo, da ne gre za to, ali je imel Acheson prav ali ne, temveč da gre to, kako bodo Zedinjene države prišle iz krize, v kakršni se še niso nahajale v vsej svoji zgodovini.

Velika nevarnost obstoja, da bi Amerika v grenkem razočaranju nad tem, kar se je zgodilo na Koreji, obrnila hrbet ideji, ki jo predstavljajo Združeni narodi, in se skušala vrniti na pot izolacije. Ni dvoma, da bo pritisk za tako politiko ogrožen. To bi utegnilo za kratek čas izgledati praktično in zaželjeno, ampak v končni analizi bi moglo voditi le v polom.

Zedinjene države so postale velika sila in morajo sprejeti na svoje rame odgovornost, ki gre z močjo, katero posedajo. Moč, ki jo posedajo, morejo rabiti—toda rabiti razumno in realistično. V tem leži upanje, da sile svobode in napredka pridejo iz te hude preizkušnje dovolj močne, da ohranijo in ščitijo mir po katerem koprnijo vsa ljudstva sveta.

Filmi iz stare domovine v Slov. nar. domu

Cleveland, Ohio—To nedeljo, 17. decembra bo v Slovenskem narodnem domu zopet razstavljena naša stara domovina, ta nezabni kraj, katerega se prav radi spominjamo. Podružnica št. 39 SANSa predvaja ravno došle novejšie filme o rekonstrukciji in gospodarskem in kulturnem poletu sedanje Jugoslavije, kot tudi o borbi, katero je doprineslo to herojsko ljudstvo za samoohranitev.

Razviti bodo sledeči došli filmi: "Obzornik," "Delavski prazniki," "Po treh letih nove Jugoslavije," "Macedonija" in "Stali v pesku." Vsi so zvočni filmi, prvi v slovensčini; sodi se, da v njih komentira naš bivši gost, Drago Šega, ostali filmi tolmačijo v angleščini. Vsi ti filmi so povezani z naporom in razgibanostjo nove Jugoslavije pri gradnji hiš, tovarov, cest, strojev, razvija razne produkcije in kmetijstva.

Seznanjajo nas tudi z zadrugami, zavodi, zdravstveno higijeno, kulturnim stremeljenjem, športu, o letoviščih, kamor pohaja delavstvo na počitnice in

Novi uradniki

Pri društvu France Prešeren št. 17 SDZ so bili izvoljeni za leto 1950 sledeči uradniki: Peter Sernik, predsednik; F. Krnc, podpredsednik; John Zalar, tajnik; 24. leto; Michael L. Krainz, blagajnik; Edward Zalar, zapisnikar; nadzorni odbor: John Centa, ki tudi zastopa društvo pri Klubu društev SND, Anton Logar in John Svekrič; vratar John Bramisel.

Seja je bila živahna in članstvo veselo. Bilo je lepega pobjeta in lepe gozbe od predsednika Peter Sernik. Upam, da se prihodnje leto vsako sejo vidimo vsi zdravi in veseli. Tako želimo vsemu članstvu vesele božične in novoletne praznike.

Anton Logar.

Na kraškem polju bo rodovitno

V Dalmaciji je Sinjsko polje največje kraško polje, ki pa doslej za kmetijstvo ni imelo večjega pomena. Leži v kotlini ob vznožju gora. Čez polje teče reka Cetina. Polje je pogosto več mesecev na leto poplavljen. Skoraj redno se spremeni v jezero jeseni in voda odteče šele pozno spomladi. Doslej so zemljo obdelovali samo v višjih legah, kamor poplave niso segale.

Po osvoboditvi so se lotili velikih melioracijskih del, da pridobijo na tisoče hektarov zemlje. Tu bi mogli pridelovati med drugim tudi zgodnjega zelenjavo in sočivje ter pridelke izvažati v industrijske kraje po državi.

Poplave bodo preprečili z regulacijo Cetine. Ob reki bodo nasuli močne nasipe, da voda ne bo mogla več prestopati bregov. Nadalje bodo skopali veliko omrežje prekopov. Nameravajo tudi zgraditi močno črpalno postajo, da bodo s polja črpali presežno vodo v Cetino. Reko je treba regulirati v dolžini 14 kilometrov. Rečna nasipa pa bosta okrog 24 kilometrov dolga.

Regulacijska dela bodo kmalu končali. Tudi druga melioracijska dela so dobro napredovala. Prihodnje leto bodo končali že vsa dela.

Na osušenem delu polja imajo zdaj podjetja ekonomije. Ko bodo osušili vse polje, bodo pridobili zemljo, kjer bodo pridelovali predvsem povrtnino. Po potrebi bodo polja mogli namakati. Nameravajo tudi izkoriščati vodno silo Cetine, da bodo imeli dovolj električne energije, ki jo bodo potrebovali na črpalnih postajah.

(Ponatis iz "Ljudske pravice")

z vsa vabo in lepoto, ki jo nudi stara domovina.

Med odmorom nastopijo poznani pevci: Louis Belle, Frank Plut, John Nosan in Primož Kogoj ter kvartet pevskega zbora "Zarja."

Po vsoporedu, kateri se prične ob 4. popoldne, bo domača zabava v prizidku. Vstopnina ni dražja kot je po naših "movies," le 50 centov za osebo, zato ni povoda, da bi ne prišli. Pripeljite s seboj tudi otroke in tu rojeno mladino, to pa, da se tudi ona seznanji z deželo naših očakov za medsebojne boljše razumevanje.

Ne pozabite, da bo to prihodnjega nedeljo!

Sedaj, ko je od suše upostoje naša stara domovina, je potrebno, da se spominimo in pošljemo moč in druge pakete svojcem čez lužo. To lahko sedaj storimo potom SANSa, kateri ima zvezo z Express Gift Parcel Service. Pišite ali pa se zglaste osebno pri tajniku John Pollock, 6411 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio, v Slovenskem narodnem domu. Vrečo moče, 100 funtov, se pošlje za \$11.

Leo Poljšak.

Prvi uspeh zdravljenja oslovskega kašlja

Prve poskuse poletov za otroke, ki so oboleli na oslovskem kašlju, so napravili že v začetku tega leta v Beogradu. S poletom v višino nad 8,00 kilometrov, kjer je temperatura okrog 0° C, so dosegli dokaj dobre rezultate zdravljenja. Takšen pozitiven uspeh so konec julija napravili tudi v Ljubljani. Pri tem poletu so bile nekatere nepravilnosti, zaradi katerih uspehi niso bili povsem zadovoljivi.

"JAT" je dal otroški kliniki na razpolago potniško letalo. Zdravniki so pri pregledu otrok določili, kateri smejo spremeniti temperaturo zraka za okrog 20°, da ne bi nastopile posledice. Pri tem so zavrnili vse tiste otroke, ki poleg oslovskega kašlja bolehalo še za tuberkulozo, ušesnimi boleznimi, ali pa, da so podvrženi krvavitvam. Nekatere matere so svoje otroke kljub zdravnikovi opombi le vsilile v letalo. Mnogi starši so pripeljali otroke kar brez nogavic, jopičev in tople obleke.

Med poletom so se vsi otroci počutili dobro. Zdravniki so pri ponovnem pregledu ugotovili, da je poizkus v splošnem dobro uspel. Razen nekaj primerov se je zdravstveno stanje otrok izboljšalo, medtem ko se pri nekaterih otrocih, katerih starši niso poslušali zdravnikovih navodil, zdravstveno stanje ni spremenilo.

V kratkem bo nov polet za otroke od 10 do 14 let. Za ta polet je prijavljenih že okrog 40 otrok, vendar bo vsem tistim, ki se ne bodo ravnali po zdravnikovih navodilih, vstop v letalo prepovedan. Ker so bili primeri, da starši po prvem poletu niso pripeljali svojih otrok na kontrolni pregled, jih je moralo osebje otroške klinike iskati po domovih, tako da je šele po 14 dnevih bilo mogoče ugotoviti uspeh zdravljenja.

Tudi spremstvo otrok s strani staršev je bilo pri prvem poletu po številu dokaj veliko. Zato so spremljevalci zasedli skoraj več prostora kakor pa otroci, bolni za oslovski kašelj. Spremstvo bo v bodoče določil za to odgovorni zdravnik. Vsekakor pa se bo treba pri drugem poletu bolj ravnati po zdravniških navodilih, kar bo lahko pripeljalo do še boljših uspehov.

J. U.

(Ponatis iz "Ljudske pravice")

Naročaste, širite in čitate "Enakopravnost!"

Ob 8. obletnici Gubčeve brigade

NAPAD NA AJDOVEC

(Iz spominov podpolkovnika Francija Kolarja)

Pod vodstvom komandanta brigade Ambrožiča Ladotana Novljana in njegovega namestnika Jeftiča Dragana ter komisarja Avblja Viktorja-Rudija so edince Gubčeve brigade 10. decembra 1942 proti večeru krenile preko ceste in železniške proge Novo mesto-Trebnje v smeri Nemška vas, Podboršt, Reber. V zgodnjih jutranjih urah 11. decembra smo se nastanili v vaseh Vrh, Šmaver in Kal. Tu smo se ves dan pripravljali za napad na belogardiščno postojanko Ajdovec, vzhodno od Žužemberka. V teh pripravah se je posebno — kakor tudi kasneje v borbi — izkazal tudi Dragan, namestnik komandanta brigade, ki je pripravil in tudi vodil bombaske grupe. Ves dan smo imeli sestanke, konference in slično, tako da je prav vsak borec natančno vedel, kakšno nalogo bo imel v borbi.

Za napad je bil odrejen III. — moj — bataljon, kateremu je bilo dodeljeno nekoliko lahkih strojnica iz Tomšičeve brigade in težka strojnica "švarcloze" iz naše brigade. Ostali bataljoni so varovali napad našega bataljona in v ta namen organizirali zasede v vseh smerih.

Sovražna postojanka v Ajdovcu je štela 72 do kraja za grizenih mož, od katerih je bilo okoli 30 domačinov, a tudi ostali so bili iz okolice. Postojanka je bila močno utrjena, predvsem prosvetni dom in cerkev, ki so jo beli spremenili v bunker.

Ob enajstih zvečer se je po predhodni popolni obkolitvi postojanke začel napad. Že v prvem hipu smo zajeli stražarja, ki nam je povedal in pokazal, koliko je kje sovražnih vojakov, kje je njihov komandant in vse, kar še o postojanki nismo natančno vedeli. Najprej smo zavzeli šolo, iz katere so beli kaj hitro pobegnili in se pridružili tistim v cerkvi. Za šolo smo zavzeli župnišče, kjer se je posebno ogorčeno boril proti našim bombasem brat Ajdovskega župnika, tudi duhovnik. Njega smo kasneje ujeli, pa nam je ponovno pobegnil in smo ga slednjič ujeli šele čez nekaj dni.

Najtrši oreh, ki ga je bilo treba streti, je bila brez dvoma cerkev. — Zaradi svoje močne konstrukcije in zaradi svojega dominantnega položaja je bila zelo težko dostopna. Nekajkrat smo bele poizvali, naj se predajo, toda vselej smo dobili v odgovor — šop ročnih granat. Dokler ni bila zavzeta cerkev, ni bilo mogoče misliti na osvojitve prosvetnega doma, do katerega je prihod lažji in zgradba manjša.

V domu je bila glavna sovravnika, ki so jo ščitili strojničarji iz cerkvenega stolpa. Zato smo se odločili Rojček Franc, Jaka, komandir naše prve čete, njegov komisar Branko Radulović in jaz, da se kakor koli pribijemo v cerkev in jo zaznamemo. Posvetovanje je bilo prav hitro končano. Poskušali smo takrat, a smo bili odbiti. Nikakor ni šlo, dokler nismo pustili pri naših borbah pušk, a s seboj vzeli samo bombe, pištole in "molotovko" (steklenica, v kateri je zažigalno gorivo). Najprej smo z bombami razbili težko cerkvena vrata in pozvali bele, naj se predajo. Ker se še vedno niso odločili za predajo, smo šli naprej in jih pregnali iz cerkve v zvonik; a ker se tudi tukaj niso hoteli podati, smo bili prisiljeni cerkev zažgati. To sem opravil s pomočjo ostale dvojice. — Jaka in Branko sta se iz cerkve umaknila, jaz pa sem čakal, če se bo mogoče kateri bele prikazal, da se reši

strašne smrti v ognju. Toda tega nisem dočakal.

Po uničenju sovravnika v bunkerju — cerkvi, so se naši borci z vsemi silami vrgli na prosvetni dom. Obroč okoli njega smo popolnoma zožili, zakaj vsa vas je že bila v naših rokah. Tudi v prosvetnem domu se sovravniki ni hoteli predati. Beli so celo ubili župnika, ko smo ga poslali k njim, da jim pove, da je njihova nadaljnja borba popolnoma brezuspešna.

Sovražnik se je ves čas fanatično — zverinsko upiral. Posluševal se je raznih zvijač.

Končno smo bili prisiljeni, da smo ob pol petih zjutraj zažgali še prosvetni dom. Sovražnik je bil popolnoma uničen: ujeli smo 27 živih, ostali so poginili.

Mi smo izgubili 2 tovariša, a še ta dva sta padla zaradi nepreviđenosti.

Naslednje dneve smo imeli težke borbe z Italijani, ki so prodirali z vseh strani, pa kljub svoji veliki številni premoči niso dosegli svojega cilja.

Na sektorju Ajdovec — Vrhovec — Dobrič in Brezova Reber je brigada ostala do 24. decembra istega leta, nakar se je vrnila na sektor Rihpovec — Radna vas — Zabukovje. Že v dneh 26.—27. decembra je dosegla novo sijajno zmago: zavzela je trdo fašistično postojanko Dob v Mirnski dolini. Tu smo uničili slehernega sovražnika. Brigada je v borbi zajela prvo težko strojnico in več drugega orožja in municije. Porušila je preko 1000 metrov že-

Tretja razstava umetniške fotografije v Jugoslaviji

Tudi umetniška fotografija v Jugoslaviji si je po vojni našla novo pot: iztrgana iz okvira, v katerega so jo pred vojno oklepali predvsem trgovski interesi, je približala človeku in njegovega ustvarjanju, našla je svoj pravi namen in pomen ter postala v resnici umetniška.

V novembru letos je bila odprta že tretja zvezna razstava umetniške fotografije v Jugoslaviji po osvoboditvi. Na razstavi, ki je bila prirejena v Narodni galeriji v Ljubljani, je razstavilo 55 avtorjev iz Slovenije, Hrvaške, Srbije, Bosne in Makedonije skupno okrog 180 del.

Slovenci imajo v fotografiji že stoletno tradicijo. Slovenec Janez Puhar iz Kranja (1814-1864) je bil pionir na področju fotografije. Slovenci ga prištevajo med izumitelje, ker je s svojimi poskusi in odkritji zelo pomagal fotografiji pri njenem razvoju. V razdobju med dvema svetovnima vojnama je bila slovenska fotografija na višini. Slovenski fotoamaterji so z uspehom tekmovali s fotoamaterji vseh narodov sveta ter prišli na mednarodnih razstavah prve nagrade.

Tudi na tretji zvezni razstavi po osvoboditvi so bili Slovenci najmočnejše zastopani, saj se je razstave udeležilo 21 avtorjev, ki so skupaj razstavili 77 del. Hrvaška in Srbija sta bili zastopani vsaka s 16 avtorji, iz Bosne in Makedonije pa se je udeležilo razstave samo po eden avtor, kar pomeni, da bodo v teh republikah morale organizacije Foto in kine zveze bolje poskrbeti za popularizacijo fotoamaterstva med ljudstvom ter vzbuditi več zanimanja za fotografijo in še posebej za umetniško fotografijo.

Motivi razstavljenih fotografij so bili tesno povezani z današnjo stvarnostjo v Jugoslaviji. To so bili izrazi iz vsakdanjega življenja delovnega človeka,

lezniske proge in s tem onemogočila promet za 4 mesece.

V borbi za Ajdovec je vsa naša sila pokazala odločno udarnost in hrabrost in je bila zato tudi uradno pohvaljena. V vseh borbah so se posebno odlikovali: vodnik Omerza Tone iz III. bataljona in komandir 2. čete Kolar Franček, ki sta največ pripomogla k uničenju utrjenega prosvetnega doma, dalje mitraljezec Felko iz 2. čete in znani mitraljezec Možina Tone, ki je bil v brigadi vedno najboljši v tem pogledu, 14-letni Jurček, ki je kasneje padel, deseter Mesar Polde in drugi.

Sovražno postojanko Ajdovec smo zavzeli v času, ko je fašistična in belo-plava izdajalska drhal vriskala in pela o končnem uničenju partizanov. Ta zmaga ima neprecenljiv političen in vojaški pomen za narodno osvobodilno borbo Slovenije v tem obdobju. Ljudstvo je bliskovito zvedelo za to sijajno zmago, ki je poživila vero in prepričanje v končno zmago Narodno osvobodilne vojske v svojo osvoboditev. Aktivisti OF na terenu in naša literatura so imeli ponovno vse povsod široko odprta vrata za svoje delo. Po drugi strani pa je bila ta zmaga začetek velikega ofenzivnega poleta v zimi 1942—1943 in v nastopajoči pomladi.

Zmaga pri Ajdovcu (kakor tudi zmaga Cankarjeve brigade pri Suhorju v Beli Krajini v nekakem istem času in zmaga Gubčev pri Dobu), je bodrila vrste partizanov še k večji discipliniranosti, požrtvovalnosti in samoodpovedi, hkrati pa je priklicala v partizanske vrste nešteto novih borcev in bork in tako dala nove podvige, novo pobudo glavnini takratne Slovenske partizanske vojske.

predvsem delavca. Motivi iz tovarn, rudnikov in hidrocentral. Vmes so bile seveda tudi pokrajinske slike ter ljubki prizori iz življenja otrok. Tako so kritiki predvsem pohvalili sliko kose, ki so najbližje pravemu, resničnemu socialističnemu realizmu, fotografije profesorja Hlupiča iz Maribora, ki je umetniško posnel nekaj prizorov iz svojega vsakdanjega življenja—šole.

Za najboljšo fotografijo na razstavi je kritika izbrala delo slovenskega avtorja Petra Kocijančiča, prizor iz življenja v otroških jaslih, ki jim je dal naslov: koncert v jaslih. Peter Kocijančič je prejel drugo nagrado 15,000 dinarjev. Enako je bil nagrajen z drugo nagrado član Foto zveze Hrvatske Mladen Grčević za motiv "Mavrica nad Rabom." Prva nagrada ni bila podeljena, pač pa je bila vsota 20,000 dinarjev razdeljena za štiri nadaljnje nagrade.

Že v prvih treh dneh je obiskalo razstavo nad 1,000 ljudi. Knjiga vtisov je bila polna pohval in laskavih pripomb. Tako je nekdo zapisal: "Odlično—take razstave vzbujajo v človeku smisel za umetnost."

Jugoslovanski fotoamaterji se sicer zavedajo, da so razstave še niso vsega povedali in prikazali najboljšega, kar znajo in zmorejo, vendar so z njo dokazali, da se je v Jugoslaviji tudi umetniška fotografija vživela v novo socialistično stvarnost, da je v njej našla svoj smoter in umetniško sprosčeno ter doganost.

Odhod grških otrok v Avstralijo

V začetku novembra je odpotovalo iz Beograda v Avstralijo k staršem in sorodnikom 35 grških otrok in 23 odraslih beguncev, ki so med državljansko vojno pribežali v Jugoslavijo. Z njimi je odpotovala tudi članica glavnega odbora Rdečega križa Jugoslavije Milica Dedijer, ki bo v Avstraliji gost Sveta za mednarodno socialno službo. Doslej je bilo odposlanih iz Jugoslavije že 118 grških otrok.

V tovarnah čevljev tekmujejo

Delavci vseh tovarnih čevljev v Sloveniji so se vključili v veliko tekmovalno po šahovsko turnirskem načinu. Od 6. do 22. novembra je bilo finalno tekmovalne najboljše brigad. V vsakem podjetju tekmujejo štiri brigade. V tekmovalne so se vključile tovarne: Tovarna Triglav, Tržič, Industrija obutve, Ljubljana, Tovarna sportnih čevljev Žiri in Tovarna čevljev, Kranj.

UDOVICA

POVEST IZ 18. STOLETJA

Napisal: I. E. Tomić

Poslovenil: Štefan Klavs

(Nadaljevanje)

Da bo v kraljevini vlada, ki bo upravljala vse, kar se bo ukrepalo proti upornim kmetom, se odredila konferenca, da bodi stalen zbor v Zagrebu, kateremu predsednik bodi Bužar, a člani oni, ki jih izbere sam.

Ta zbor je moral obveščati vicebana o vseh korakih proti kmetom. Viceban pa bo dobival od tega zbora navodila, po katerih se mora ravnavati, ker je še posebno sam zahteval, dobro vedo, da mu bodo nalagali samo to, kar bo on sam želel.

Konferenca se je razšla zadovoljna s svojimi sklepi. Plemiči so bili prepričani, da v kratkem času zavlada zopet red v deželi.

Vrtniški se domov, se je viceban spomnil takoj Domjaniča; poslal je po kaštelana, ki mu je zapovedal, naj vzame štiri pandure in poišče Domjaniča v njegovi hiši.

"Ako ga najdete — in morate ga najti," — je dovršil viceban — "primite ga ter ga vrzite v ječo, denite ga v verige in mi javite."

Kaštelan se je čutil tej zapovedi, ker takšno postopanje s plemičem v onem času je bilo nenavadno. No, viceban je zapovedal in njegova zapoved se mora izvršiti.

Cez dobro uro je javil kaštelan vicebanu, da je Domjanič izginil iz Zagreba. "Mnogi so ga videli, je javil kaštelan ponižno, kako je kasno v noč jahal v najhujšem diru iz mesta. Goto-vo je nekaj vohal."

"Dobro! Dobro!" je rekel viceban, zlobno nasmešnivi se. "Tudi jaz sem že njega ovolal. Idite!"

Županijska gospoda, plemiči in duhovniki, so delali z grozno hitrostjo, da so zbrali kraljevo vojsko. Seli so hiteli od vasi do vasi, kjer so živeli odpušeni vojaki, pa jih pozivali pod orožje proti upornim kmetom. Tu ni bilo nobenih pomislekov, ampak morali so takoj iti in odhiteti v Zagreb. Turpoljci so se vsi dvignili, a tako tudi več tisoč drugih svobodnih kmetov, ki so, ali peš, ali na konju, izvrševali svojo vojaško dolžnost.

Ze drugi dan po konferenci so hiteli plemiči v Zagreb, kjer so jih čakali častniki.

Viceban je odredil, da načeluje in uredi plemiče zagrebški podžupan Juraj Petković. Nemalo se je začudil, ko so mu javili, da je gospod podžupan, ki je nekdanji služil kakor častnik pri banovih husarih, že krenil proti kmetom v smeri proti Božjakovini.

Nikola Škrlec, beležnik judicijarne tabule, ki si ga je bil zbral viceban za tajnika, mu je priobčil to vest.

"To ni možno!" je rekel viceban jezno. "Kdo mu je dovolil? — s čigavim dovoljenjem je odšel?"

"Zdi se, da ni nikogar vprašal," je odgovoril Škrlec. "Slišal je na konferenci, da kmetje nameravajo preko Lonja in kreniti proti Božjakovini in se je zbal za svoja posestva, ki leže v bližini."

"Pri moji duši, ta človek je znorel!" se je jezil viceban. "Odkod je dobil ljudi, s katerimi je udaril na kmete?"

"Njegov zet, kapetan Nikola Matlekovič," je rekel Škrlec, "mu je prived iz Želina Erdo-

dyjev banderij, kateremu zapoveduje."

"Maledictus furbo!" je zavpil viceban, ki se je šele sedaj razjezil nad Petkovičem, ko je zvedel, da ima s seboj oborožene, večše ljudi, a bi mogel s tem vicebanu zmanjšati slavo, ki se je je nadejal. "Prosim vas, amice, idite ter takoj napišite temu norcu, da ne sme ne koraka iz Božjekovine. Tu mora čakati kakor predstraža, dokler ne pridem z vojsko. Županijski hutar naj takoj odhiti v Božjakovino in izroči moje povelje. No, tega pokličem na odgovor!"

Škrlec je odšel v drugo sobo, da napiše zapoved, za podžupana. Viceban, ves jezen, je šetal po sobi. Kar je nekdo potrkal na vrata.

"Ave! se je oglašil glasno viceban, pridodavši takoj: "Da bi te vrag!"

Vstopil je Kristof Domjanič ter se globoko priklonil vicebanu.

"Prišel sem na zapoved vaše presvetlosti!" reče.

"Kdo ste vi?" je vprašal viceban jezno, kakor da ima pred seboj Petkoviča.

"Kaj me ne pozna vaša milost? Jaz sem Kristof Domjanič, bivši banderijski častnik, pa sem prišel, da me Vaša presvetlost dodeli k četi v vojski napram kmetom."

"Aha, sedaj se spominjam" je rekel viceban mirneje. No, lepo, da ste prišli. Častnikov potrebujem čim več. Ali, da vam rečem . . . Kaj vam je oni Domjanič v Preseki?"

"Moj stric . . ."

"Imate finega strica!" je pričel viceban. "Da se ni o pravem času umaknil, bi sedaj sedel vkovan v županijski ječi."

"Za Boga, zakaj?" je vprašal Domjanič, prebledevi, ne vedoč ničesar o vsem, kar se je sumilo o njegovem stricu in kar so nameravali storiti z njim.

"Na sumu je, da je držal s temi prokletimi uporniki," je odgovoril viceban rezko. "Grof Patačić mu je to rekel v obraz na konferenci, a drugi so ga vrgli skozi vrata. Kaj pravite na to? Ha? . . ."

Domjanič je pobesil oči od srama.

"To bi bil velik madež za naše ime!" je rekel mirno Kristof po kratkem molku. "A zatrjujem s svojim plemiškim poštenjem, da o vsem tem nisem nič vedel, da proklinjam nezvesto-bo svojega strica . . ."

V blag spomin

četrtle obletnice po smrti našega draga soproga in brata

ANDREW RENKO

kateri je zatisnil svoje oči za vedno dne 12. dec. 1946.

štiri leta je že minilo, odkar si Ti zapustil nas, odšel si tja, kjer ni trpljenja, tja, odkoder več vrnitve ni.

V mislih naših si med nami in ostaneš nam do konca dni.

Zalujoči ostali:

Josephine, soproga John, brat v star domovini zapuščala brata Matija in Frank ter druge sorodnike

Cleveland, Ohio, dne 12. dec. 1950.

Te odkritosrčne besede so dobro vplivale na vicebana.

"Verujem vam!" je rekel z milim glasom Domjaniču, ki je stal ves potrč pred njim. "Morem misliti, da vam je to zelo neprijetno. A nič za to! Da je vaš stric izdajica, niste vi krivi temu. Vsprejemam vas v svojo vojsko ter se nadejam, da se izkažete pravega častnika in plemiča."

"Zahvaljujem se vaši milosti", je rekel sedaj že zelo prijazno, viceban in mu podal roko v slovo.

Uro kasneje je prišla baronica Pudencijana k vicebanu, ki je sedel za mizo ter pisal nujno uradno pismo.

"Ave, carissime!" ga je pozdravila vsa zasopla ter sela takoj v naslanjač. Videla se ji je, da je hitela do njega.

"Ave, ave!" je odzdravil viceban zelo prijazno.

"Našla si me v največjem delu, glavo mi hoče raznesti."

"Vidim, vidim! Ne bom te dolgo motila . . . Ti veš, da ne maram govoriti prazne besede!"

Baronica in viceban sta se tikala, ker sta na lovu na sloke v Krestincu pila bratovščino.

"Izvoli, torej! je poprosil viceban.

"Pro primo sem te prišla vprašati, carissimo, quo iure jemlješ tuje služabnike v svojo vojsko? . . . Ti si mojemu upravitelju zapovedal, da ima iti s teboj na uporne kmete" . . .

"To je moje pravo!" je odgovoril viceban, "V takih slu- jih jaz ne rabim nobenega dovoljenja. Jemljem vsakega, če se le nadejam, da bo zame . . . In tvoj Domjanič mi bo zelo koristil . . . Hraber in več vojak je! . . . Takih rabim . . ."

"Tudi jaz ga potrebujem na svojem posestvu", je rekla Pudencijana. "Kaj, če se tudi moji kmetje upro? Nihče drugi, nego on jih bi mogel brzdati!"

"Aj, ne boj se za tvoje kmete!" jo je miril viceban. Tvoji Bratji so najboljši ljudje v vsej deželi. Ne upro se, to mi lahko verjameš! Še za Gubčeve vstaje se niso dvignili proti svoji

Mary A. Svetek

POGREBNI ZAVOD
LICENCIJANA POGREBNICA
478 E. 152 St. - KE 1-3177
POGREBI PO ZMERNIH CENAH.
LEPI, DOSTOJANSTVENI
Ambulanci posluha podnevi in ponoči.
Vršimo vse notarske posle.
Pogreb oskrbimo kjerkoli in po vsaki ceni.

Redna letna seja korporacije SLOVENSKI DELAVSKI DOM

15335 Waterloo Rd., Cleveland, Ohio

se vrši

v nedeljo,
dne 28. januarja 1951

Pričetek ob 2. uri popoldne

ZA DIREKTORIJ SDD

VINCENT COFF, tajnik

Uncle Sam Says

Now is the time to make certain your dollars are not contributing their share in creating inflation. If you're really wise you'll see that they aren't doing either. Make sure they're working for you today so that tomorrow those dreams of yours will come true. The safe and sure way is to enroll for the U. S. Savings Bonds Payroll Savings Plan where you are employed. Bonds purchased on this automatic plan actually add to your "take home savings." "NOW LET'S ALL BUY BONDS."

U. S. Treasury Department

gospodi . . . De caetero, jaz se poslužujem svojega prava, kakor sem že rekel.

"In jaz svojega", je odvrnila baronica. "Odpustila, sem ga malo preje iz službe. Rekla sem mu: če me zapuščate sedaj, ko vas potrebujem, tudi pozneje mi ne hodite več nazaj. Kar pojte! . . . Domjaniči tako niso vsi zanesljivi ljudje! . . . Pa naj vas viceban vzame kasneje v svojo službo!"

Viceban se je nasmejal, a ni rekel nič. Pudencijana je že bila takšna. Njene sitnosti in muhe so morali vedno drugi prenašati.

"Še samo nekaj!" je povzela takoj za tem besedo baronica, "na to pojdem takoj! Ali je res, kar se govori o Domjaniču iz Preseke (tu je baronica lagala). Naj se omoži Gita in dela po svoji volji. Jaz se ne vtikam v njene stvari . . . pri tem imam

"Bo že nekaj resnice, ker beži pred mojim ukazom, ter se skriva, je odgovoril viceban. Da ni kriv ne bi se skrival. Prej ali kasneje mi že pride v roke."

"Če je tako, potem se čudim, kako moreš trpeti v svoji četi stričnika, takega človeka, ki je izdajalec svojega stanu in ki hujska kmete proti svojim bratom!" je rekla baronica.

"Stričnik je nedolžen pri vsej stvari," je začel braniti viceban. "On ni nič vedel o vsem tem in peče ga sramotno delo njegovega strica . . ."

"Naj bo, ali on vendar ne spada med plemiče, med častnike deželne vojske" se je jezila Pudencijana. "Sramota vendar ostane na njem, ker je iste krivi in nosi isto ime kakor stric; in potem, kdo ve, če bi nam tudi ne mogel škodovati, izdati vaših načrtov, zapovedi et caetera . . . Kdo ti jamči, carissime, da tudi on ni delal spora- zumno s stricem? Kdo ve, če tudi sedaj ne stoji v dogovoru z njim? . . ."

Viceban je pogledal baronico vprašujoče in po kratkem molku je odkimal z glavo, rekoči:

"Ne, tega ne morem verjeti o njem . . . Sicer pa, kadar do- bim njegovega strica, dam naj- tančnejše preiskati . . . in videlo se bo, če je imel sokrivce v svoji rodbini . . ."

"A dotedaj . . ." ga je preki- nila baronica jezno, "trpel boš v svoji družbi človeka, ki nosi omadevaženo rodbinsko ime; njemu ni mesta med plemiči . . . tako mislim."

"Ti greš predaleč, draga Pu- dencijana," je rekel viceban. "Ti se jeziš nanj, ker ti hoče odvzeti tvojo favorito — Gito," je pristavil viceban zlobno.

"Zelo se motiš!" je zavrnila baronica vicebana, "še mislila nisem sedaj na Gito in njeno možitev (tu je baronica lagala). Naj se omoži Gita in dela po svoji volji. Jaz se ne vtikam v njene stvari . . . pri tem imam

jaz čiste roke . . . Ali toliko ti vendar pravim, ako se dokaže, da je preseški Domjanič držal s kmeti, jih hujskal proti svojim bratom, potem porabim vsa sredstva, da njegov stričnik ne dobi Gite za ženo . . . Njena po- roka s takšnim človekom bi od- vrnila vse plemstvo od nje . . . A sedaj z bogom, dragi Januš . . . Želim ti, da ne padeš kmetom v pest."

Tako ušcipniviši se pri slove- su vicebana, je baronica hitro vstala ter stekla iz sobe, ne po- gledavši več vicebana, ki jo je brez vsake besede spremil do vrat ter jih zaprl za njo.

"Vražja ženska!" je zamrmral za tem in šel k mizi ter nada- ljeval prekinjeno delo.

VI.

Z veseljem sreem je bil po- hite Domjanič na viceba- nov poziv v Zagreb. Radoval se je, da zopet pripaše viteško sab- ljo ter zajaha bojnega konja, da bo nekaj časa živel v bojnem metežu, ki mu je bil nad vse ljub. Razven tega je tudi dobil pismo od Gite, da pride ona s svojo deco isti dan v Zagreb, kakor on, ker se boji upora med svojimi kmeti, ki so se tudi v Zagorju pričeli čudno vesti na- pram svojim grajščakom.

(Dalje prihodnjič)

OGLAŠAJTE V ENAKOPRAVNOSTI

VASI CEVLJI
BODO ZGLEDALI KOT NOVI, ako jih oddate v popravilo zane- sljivemu čevljarju, ki vedno izvrši prvovrstno delo.

Frank Marzlikar
16131 ST. CLAIR AVE.

EMPIRE COAL—8202 Broadway
OLGA POCOHONTAS
IMAMO VSAKOVRSNI PREMAG NAJBOLJŠE VRSTE
VES PREMAG DOBRO ODBRAN
VULcan 3-3416 Anna Fortuna, lastnica

Lepa božična darila!

Prav lepo izbero flanelastih nočnih srajc in pižamov za otroke in odrasle dobite pri nas. To je idealno božično darilo.

Imamo pa še mnogo drugih lepih stvari, ki napravijo razveseljivo božično darilo, kot napri- mer: spodnje perilo, halje, nogavice, fine bom- bažne hišne obleke za matere, itd.

Na izbero imamo tudi izvrstne Lampl Gabardine Suits, s katerimi boste gotovo razvese- lili za božič, po samo \$10.00.

Odpri vsak večer in sredo do 8.30 ure do božiča.

MARSICH & RUSS
6108 St. Clair Ave., HE 1-3910

VABILO NA POSET!

Filmske slike,

katero je posnel

TONE NOVAK

na njegovem nedavnem obisku svojih

staršev v Jugoslaviji,

se bo kazalo v

petek, 15. decembra

v Slov. del. domu na Waterloo Rd.

PRIČETEK OB 7.30 URI ZVEČER

Vstopnina 50c

IZ MALEGA VELIKO

Po podatkih zadnjega ljud- skega štetja je v Zedinjenih dr- žavah nad 151 milijonov ljudi. Toda večina teh ljudi ne biva v velikih mestih. V vsej deželi je samo pet mest, ki imajo več kot milijon prebivalcev. Mest, ki šte- jejo nad 100,000 ljudi, je samo 92. Mest, ki štejejo 25,000 ali več prebivalcev, je samo 412, vstevši ona, ki so že goraj ome- njena. V mestih z manj kot 25,000 prebivalcev ter v malih na- seljih živi nad 60 odstotkov vse- ga prebivalstva Zedinjenih dr- žav.

—NOVA DOBA

FOR—

CHICAGO

and all sections
of the Midwest
OUR ADVERTISING
REPRESENTATIVES
are the

Chicago
Advertising Co.
139 N. CLARK ST.
CHICAGO, ILL.
DEarborn 2-3179

WANTED TO RENT

RESPONSIBLE Father — Em- ployed daughter, grandson 12 years old urgently need 5-6 room unfurnished apartment or house. In Oak Park or vicinity. Moder- ate rental. — Esterbrook 8-1365 or Austin 7-3628.

RESPONSIBLE Young Couple — (Newlyweds to be) urgently need 3-4 room unfurnished apart- ment. North or West or South West. Moderate rental. — LYons 3-3185 or RAnd 6-6125.

RESPONSIBLE Plasterer — Wife and baby desperately need 4-5 room unfurnished apartment. Will decorate. Any good location N. W. Moderate rental to \$50.— PEnsacola 6-9803.

EXECUTIVE permanently trans- ferred to Chicago with national organization needs 3 bedrooms, 2 baths, unfurnished house, N. or NW. suburbs preferred. Will guarantee perfect care. Call W. Galovan. Delaware 716000. Ext. 36, days or Greenleaf 5-4000. Mr. K. A. Selter, evcs., Sundays.

RESPONSIBLE Cudahy Packing Co. Representative transferred to Chicago needs 2 bedroom unfurnished home or apartment. Family of 4. Prefer S. S.W. or suburban area. Moderate rental. —REgent 4-8000, extension 17.

FEMALE HELP WANTED

NURSES — Registered, practical and undergraduates; gen. duty, regular night duty and one sur- gery supervisor in new 40-bed county hospital; town of 4,000. Top salary including board. — Dale Callison, Administrator, Winterset, Iowa.

EXPERIENCED Couple — For serving. Cooking. Butler. Gen- eral housework. Good references. Stay in River Forest. — FOrrest 9-8842.

Wanted

Straw operators

ON LADIES' HATS
EXPERIENCED
LONG SEASON
BIG LOTS — GOOD PAY

Apply

LOUIS FELDMAN HAT
MFG. CO.
72 E. RANDOLPH

BUSINESS OPPORTUNITY

GOOD OPPORTUNITY — Clean- ing Store for sale. Well estab- lished business. Good location. Excellent transportation. Selling. Called to service. Best offer takes. — Dickens 2-2340.

HELP WANTED—Domestic

COMPETENT GIRL — Assist with children. Good housekeeper. Per- sonal laundry only. No cooking. Stay. \$25. — DELaware 7-5137.

GOOD WOMAN — Care of 2 chil- dren. General housework. No cooking. Own room. — BUTter- field 8-2635.